

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry
Ullanlinnankatu 1 A 3
00130 Helsinki
sml@hunaja.net

LAUSUNTO VN/24498/2026
24.9.2026

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

VIITE VN/24498/2026 Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi metsästyslain 90 §:n ja riistahallintolain 31 §:n muuttamisesta

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry:n lausunto

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. SML kannattaa ehdotettuja lakimuutoksia. Esitys on liiton johdonmukaisesti ajaman tavoitteen mukainen: suurpetokantojen hallinnan sekä vahinkoa aiheuttavien yksilöiden poistamisen on oltava käytännössä mahdollista, ei vain muodollisesti mahdollista.

Suurpetojen kannanhoidolliset poikkeusluvut ovat toistuvasti johtaneet valitusprosesseihin ja täytäntöönpanokieltoihin. Kun lupa on sidottu lyhyeen metsästyskauteen, viive voi estää lainmukaisen päätöksen toteuttamisen kokonaan. SML pitää välttämättömänä, että muutoksenhaku säilyy tehokkaana, mutta sitä ei tule voida käyttää tavalla, joka tosiasiallisesti estää määräaikaisen poikkeusluvan käyttämisen.

Esitys vastaa SML:n aikaisempaa linjaa

SML on aiemmissa lausunnoissaan vaatinut kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamista, vahinkoperusteisten poikkeuslupien sujuvoittamista sekä vahinkoa aiheuttavien karhuysilöiden nopeaa poistamista. Nyt ehdotettu muutoksenhaku- ja täytäntöönpanosäätelyn täsmentäminen tukee näitä tavoitteita ja on siten linjassa liiton aiemmin ajaman linjan kanssa.

Mehiläistarhauksessa vahinko ei rajoitu tuhottuun pesään tai kalustoon. Menetyksiä syntyy myös hunajasadosta, pölytyspalveluista, tuotantosopimusten vaarantumisesta sekä vahingon selvittämiseen, jälkihoitoon ja tarhojen suojaamiseen käytetystä työstä. Vahinkoja syntyy myös asianmukaisesti sähköaidoilla suojatuilla tarhoilla. SML:n keräämien tietojen mukaan 43 prosenttia karhuista on onnistunut läpäisemään sähköaidan. Pelkkä ennaltaehkäisevä suojaaminen ei siten aina riitä. Ongelmallista on myös se, että alle viiden pesän tarhaajat eivät saa Suomen Riistakeskukselta maksuttomia karhuaitoja.

Erityisen hankala tilanne syntyy, kun yksittäinen karhu oppii käyttämään alle viiden pesän suojaamattomia mehiläispesiä ravinnonlähteenä. Tällainen yksilö voi aiheuttaa lyhyessä ajassa vahinkoja useilla tarhoilla ja palata suojatullekin tarhalle. Oikea-aikainen vahinko karhun poistaminen voi katkaista koko alueelle leviävän vahinkokierteen. Viivästynyt lupa tai sen automaattiseksi muodostuva täytäntöönpanokielto ei suojaa mehiläistarhaajaa, elinkeinoa eikä alueen turvallisuutta.

Metsästyslain 90 §:n muutoksenhakuoikeus

SML kannattaa luonto- ja ympäristöjärjestöjen muutoksenhakuoikeuden edellytysten täsmentämistä. Muutoksenhakuoikeuden tulee perustua järjestön todelliseen, vakiintuneeseen ja riittävän läheiseen yhteyteen päätöksen vaikutusalueeseen ja käsiteltävään asiaan. Täsmällinen sääntely vahvistaa järjestelmän hyväksyttävyyttä ja kohdentaa muutoksenhaun tilanteisiin, joissa järjestöllä on asiaan aito yhteys.

Täsmennykset on toteutettava oikeudellisesti kestävästi ja tehokkaat oikeussuojakeinot säilyttäen. Samalla on selvää, ettei muutoksenhakuoikeuden tarkoituksena voi olla lainmukaisesti myönnettyjen poikkeuslupien järjestelmällinen käytännön estäminen.

Riistahallintolain 31 §:n täytäntöönpanosääntely

SML kannattaa täytäntöönpanokieltoa koskevan harkinnan täsmentämistä. Tuomioistuimen on arvioitava tapauskohtaisesti lajien suojelutavoitteiden ja muutoksenhaun tehokkuuden lisäksi luvan lyhyt voimassaoloaika, vahinkojen jatkumisen todennäköisyys sekä viivästyksestä elinkeinolle, omaisuudelle ja turvallisuudelle aiheutuvat seuraukset.

Täytäntöönpanokielto ei saa muodostua automaattiseksi. Sitä koskeva asia on ratkaistava viivytyksettä ja päätös on perusteltava konkreettisten olosuhteiden perusteella. Erityisesti vahinkoperusteisissa luvissa jokainen viivästynyt päivä voi merkitä uusia tuhottuja mehiläisyhteiskuntia, menetettyä satoa ja peruuttamatonta haittaa esimerkiksi pölytyspalveluille.

SML kannattaa hallituksen esitystä

SML kannattaa hallituksen esitystä. Ehdotettu sääntely parantaa suurpetokantojen hallinnan ennakoitavuutta ja tukee sitä, että lainmukaiset, määräaikaiset poikkeuslupapäätökset voidaan myös tosiasiallisesti panna täytäntöön.

SML korostaa, että lakimuutosten tarkoituksen tulee näkyä myös käytännössä: vahinkoa aiheuttavaan karhuyksilöön on voitava puuttua nopeasti ja kannanhoidollisen metsästyksen toteuttaminen on turvattava oikeudellisesti kestävällä tavalla. Tämä on välttämätöntä suomalaisen mehiläistarhauksen, hunajantuotannon, maatalouden pölytyspalvelujen ja maaseudun elinkeinojen jatkuvuudelle.

Helsingissä 24.9.2026,

Susanna Eloranta
Toiminnanjohtaja
Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry